



**Vabaduse
Kool**

Õppenõukogu aramus avaldatud
õppenõukogu koosolekul

29.08.2022 nr 1-6/22/1, 29.08.2023 nr 1-6/23/5,
23.08.2024 nr 1-6/24/9, 06.06.2025 nr 1-6/25/12,
19.01.2026 nr 1-6/26/1

Õpilasesinduse aramus avaldatud

õpilasesinduse koosolekul 25.04.2024 nr 1-4/2024, 11.06.2025 nr 6/1/25,
3.02.2026 nr 1-8/26/1

Hoolekogu aramus avaldatud

hoolekogu koosolekul 30.01.2024 nr 1-5/24/1, 10.06.2025 nr 1-5/25/5,
5.02.2026 nr 1-5/26/1

Kehtestatud direktori käskkirjaga 17.02.2026 1-2/26/1

Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasium

VABADUSE KOOL

ÕPPEKAVA

Sisukord

ÜLDOSA.....	4
1. Sissejuhatus	4
2. Õppekava koostamise alused ja ülesehitus	4
3. Õpikäsitus	5
4. Kooli alusväärtused	5
5. Kooli eripära	5
6. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid	5
7. Õppekorraldus	6
8. Ainevaldkonnad ja õppeained	7
9. Tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti	8
10. Läbivad teemad ja lõiming	8
11. Hindamise korraldus	9
12. Õpitulemuste hindamine	9
13. Kujundav hindamine.....	10
14. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted	11
15. Õppe rõhuasetused põhikoolis	11
16. Loovtöö läbiviimine põhikoolis.....	11
16.1 Loovtöö põhimõtted	11
16.2 Loovtöö eesmärgid	12
16.3 Loovtöö liigid	12
16.4 Autoriõigus.....	13
16.5 Loovtöö korraldamine	13
16.6 Loovtöö hindamise korraldus	13
17. Õppe rõhuasetused gümnaasiumis	13
18. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste põhimõtted	14
19. Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus gümnaasiumis	14
19.1 Uurimistöö põhimõtted.....	14
19.2 Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamine	14
19.3 Uurimistöö eesmärgid ja etapid	15
19.4 Uurimistöö liigid	15
19.5 Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamine	16

20.	Kokkuvõttev hindamine ja järgmisse klassi üleviimine põhikoolis	17
21.	Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumis.....	18
22.	Põhikooli lõpetamine	18
23.	Gümnaasiumi lõpetamine	18
24.	Õpilase arengu toetamine	19
25.	Arenguvestluste läbiviimise kord	19
25.1	Õpilase arengu toetamine	19
25.2	Arenguvestluse eesmärgid	20
25.3	Arenguvestluse läbiviimine	20
26.	Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted	21
26.1	Kaasava hariduse rakendamise põhimõtted	21
26.2	Hariduslikud erivajadused	21
26.3	Tugiteenused	21
26.4	Individaalne õppekava ja käitumise tugikava	22
27.	Õpilaste ja vanemate teavitamise korraldus	22
28.	Karjääriõppe korraldus.....	22
29.	Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	22
30.	Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	23

ÜLDOSA

1. Sissejuhatus

- (1) Vabaduse Kool on üldhariduskool, mis tegutseb Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigikooli, Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasiumi, osana. Kool loodi 2022. aastal Ukrainast sõja tõttu Eestisse saabunud noortele, et võimaldada neil jätkata oma haridusteed.
- (2) Kooli eesmärk on toetada eesti keelest erineva emakeelega noorte lõimumist Eesti ühiskonda, aidata kaasa eesti keelt võõrkeelena õppivate õpilaste riigikeele oskuse omandamisele ning arendada nende mitmekeelsust, et luua noortele laiemad võimalused ja suurem vabadus valikuteks edasises elus.
- (3) Vabaduse Koolis rakendatakse Eestis esmakordselt üldhariduse õppekava, mis on loodud uussisserändajatest noorte vajadusi arvestades. Õppetöö toimub Eesti riikliku õppekava alusel koostatud Vabaduse Kooli õppekava järgi. Õppekava on väljundipõhine, selle rõhuasetus on õppijakesksel, mitmekeelsust väärtustaval ja lõimumist toetaval lähenemisel. Õppetööd viiakse läbi keelekümluse ja lõimitud aine- ja keeleõppe (LAK-õppe) põhimõtetele tuginedes. Õppekeel on eesti keel.
- (4) Koolis saab omandada põhihariduse põhikooli III kooliastmes ja üldkeskhariduse gümnaasiumis. Alates 2025/2026 õppeaastast põhikoolis uusi klasse ei avata ning põhikooli õppima asunud õpilased õpivad koolis kuni kooliastme lõpetamiseni.
- (5) Alates 2025/2026. õppeaastast toimub gümnaasiumiastmesse vastuvõtt lisaks Ukrainast pärit noortele ka teistele muust rahvusest sisserännanud noortele.

2. Õppekava koostamise alused ja ülesehitus

- (1) Vabaduse Kooli õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
- (2) Õppekava koostamisel on kool lähtunud Eesti põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli ja gümnaasiumi riiklikest õppekavadest, kooli eesti ja ukraina keelekümluse eripärast, töötajate, õpilaste, kogukonna ja koolipidaja ettepanekutest ning materiaalsetest ressurssidest.
- (3) Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisad on kooli õppekava lahutamatu osa ning täpsustavad üldosas sätestatud.
- (4) Üldosas esitatakse kooli õppekava aluseks olevad väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid, valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused, üldpädevuste kujundamise ja läbivate teemade põhimõtted, õppekorraldus, õpilaste arengu, õppimise toetamise ja hindamise korraldus, loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord, kooli lõpetamise nõuded, õpilase õppekoormuse kujundamise põhimõtted, sealhulgas mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses omandatud õpitulemuste arvestamise kord, hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus, erinevate õppekeelte kasutamine, karjäärinõustamise korraldamine, õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus, õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted ning kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.
- (5) Lisades esitatakse põhikooli ainevaldkondade kavad; gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste ning valikõppeainete kirjeldused; arenguveestluse ankeet ja küsimused ning gümnaasiumi uurimistöö koostamise juhend.

3. Õpikäsitus

- (1) Õpikäsitus on arusaam õppimisest ja õpetamisest. Nüüdisaegse õpikäsituse eesmärgiks on toetada iga õpilase individuaalset ja sotsiaalset arengut, õpioskust, loovust ja ettevõtlikkust.
- (2) Õpilase arengut toetab kooli õpikeskkond, et luua soodsad tingimused õppimiseks, et õpilane saaks end tunda turvaliselt ja kaasatuna ning areneda iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks.

4. Kooli alusväärtused

- (1) Vabaduse Kool kujundab riiklikest õppekavadest lähtuvalt õpilase väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis tulenevad Eesti Vabariigi põhiseaduses, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest.
- (2) Alusväärtustena tähtsustatakse:
 - üldinimlike väärtusi - ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu;
 - ühiskondlike väärtusi - vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, elu kaitsmine ja keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

5. Kooli eripära

- (1) Vabaduse Kooli suurimaks eripäraks on õppe läbiviimine eesti ja ukraina keeles.
- (2) Eesti keeles õpetatavaid õppeaineid õpetatakse lõimitud aine- ja keeleõpet ehk LAK-õpet rakendades, mis tähendab aine ja keele samaaegset õppimist. LAK-õpe annab võimaluse õppida eesti keelt võõrkeelena selles keeles ka teisi aineid õppides. LAK-õppe tähelepanu keskmes on nii ainesisu, keel kui ka õpioskused. Lõimimisel võetakse arvesse õpilase keeletaset, võimeid ja huvisid, arendatakse teadmisi ja oskusi. Tegevused, õppemeetodid ja materjalid toetavad nii argi- kui ainekeele omandamist. LAK-õpe motiveerib seeläbi õpilast erinevates ainetundides keelt õppima aineteadmiste ja -oskuste kaudu. Sellega toetavad ainealased eesmärgid keeleõppe eesmärkide saavutamist.
- (3) Õpilaste toetamisele on kaasatud lapsevanemad ja kogukond, et toetada koostöös õpilaste üldist arengut. Koolis tegutseb lastevanemate kool, mille eesmärgiks on luua kõigi osapoolte vahel head ja tihedad suhted, soodustada kooli ja vanemate omavahelist mõistmist, usaldust ja koostööd. Lastevanemate koolis jagatakse infot Eestis toimetulekuks, samuti teadmisi nii hariduse kui ka sotsiaalsetel teemadel. Näiteks selgitatakse vanema rolli hariduses, hariduse eesmärgid ja põhimõtteid ning erisusi Ukraina jt riikide haridusest. Keskendutakse väärtustele, teadmistele ja tingimustele, mida pakub Eesti haridussüsteem.

6. Kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

- (1) Sihiseade:

Kooli lõpetanu on loov, haritud ja vastutustundlik inimene, kes oskab end huvide ja võimetekohaselt teostada.
- (2) Pädevused:

Vabaduse Kool lähtub õpilase kujundamisel riiklikest üld- ja valdkonnapädevustest. Üldpädevused toetavad õpilase sotsiaalse ja emotsionaalse heaolu saavutamist ning valmidust elukestvalt õppida. Üldpädevused kujunevad õpitulemuste, läbivate teemade ja kooliväliste tegevuste kaudu. Üldpädevuste arengut toetavad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli, kodu ja kogukonna koostöös. Õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

- kultuuri- ja väärtuspädevus ehk väärtustada inimsuhteid ja koostööd teistega, järgida ühiskondlikke kokkuleppeid, mõista kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, väärtustada nii eesti, oma rahvuse kui maailma kultuuripärandit, huvituda nüüdiskultuurist ja loomingust ning kujundada oma ilumeelt;
 - sotsiaalne ja kodanikupädevus ehk arendada ja teostada ennast võimetekohaselt, austada inimõigusi ja aktsepteerida erinevate rahvuste omapära, mõista globaalprobleeme ja võtta kaasvastutus nende lahendamise eest;
 - enesemääratluspädevus ehk mõista ja hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arvestada võimeid ja võimalusi, analüüsida omandatud teadmisi ja oskusi ning planeerida oma haridusteed ja karjääri kujunedes seeläbi terveks ja tegusaks ühiskonnaliikmeks;
 - õpipädevus ehk avastada ja arendada enda kui õppija võimeid ning omandada elukestev õpioskus, motiveerida ennast eesmärgipäraselt pingutama, siduda õppeprotsessis uus teadmine olemasolevaga, töödelda ja analüüsida infot ning lõimida see erinevate aine- ja eluvaldkondadega;
 - suhtluspädevus ehk kasutada keeli igapäevase suhtlusvahendina väljendades ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt eesti keeles, oma emakeeles ning iseseisva keelekasutajana vähemalt veel ühes võõrkeeles;
 - matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus ehk mõista ja kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast keelt, nende tähtsust, riske ning mõju igapäevaelule, teha tõenduspõhiseid otsuseid erinevates eluvaldkondades ning kasutada uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt;
 - ettevõtlikkuspädevus ehk mõelda kriitiliselt ja loovalt, näha probleeme ja võimalusi, seada eesmärgid ja neid ellu viia, kasutada omandatud teadmisi ja oskusi, reageerida paindlikult muutustele, võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;
 - digipädevus ehk kasutada uuenevat digitehnoloogiat jm tehnoloogilisi vahendeid, leida ja säilitada digivahendite abil asjakohast infot, osaleda digitaalses sisuloomes, vältida digikeskkonna ohte ja kaitsta oma privaatseid andmeid ja identiteeti ning järgida digikeskkondi kasutades häid ühiskondlikke tavasid.
- (3) Valdkonnapädevused kujunevad ainevaldkonna õppeainete ja teiste ainevaldkondade õppeainete lõiminguks. Valdkonnapädevused on kirjeldatud põhikooli ja gümnaasiumi ainevaldkondade kavades.

7. Õppekorraldus

- (1) Riiklikust õppekavast erinev kohustuslik õppeaine põhikooli õppekavas on *ukraina keel ja kultuur*. Eesti keelt õpitakse põhikoolis ja gümnaasiumis *eesti keel teise keelena* ainekava järgi.
- (2) Kooli õppeaasta kestab 1. septembrist 31. augustini. Õppeaastas on kokku vähemalt 175 koolipäeva, mis on jaotatud õppeperioodideks ning koolivaheaegadeks. Õppeaastas on viis koolivaheaega.
- (3) Õppenädal koosneb kuni viiest õppepäevast. Õppepäev koosneb õppetundidest, mille arv ja järjekord on sätestatud tunniplaaniga. Õppetund vaheldub vahetunniga.

- (4) Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit, millest 40 minutit toimub ainetunnis ja 5 minutit kasutatakse juhendatud iseseisvaks tööks, refleksiooniks või planeerimisoskuste arendamiseks (ühe nädalatunni kohta 175 minutit õppeaastas). Juhendatud iseseisev töö on õppeprotsessi teadlik osa, mis toetab õpilase õpioskuste, motivatsiooni ja enesejuhtimise arengut ning valmistab õpilast ette edasisteks õpinguteks ja elukestvaks õppeks. Iseseisev juhendatud õppimine toimub aineõpetaja juhendamisel, lähtudes aine spetsiifikast. Selleks võivad olla näiteks esitlus või kokkuvõte, lühiuurimus, sõnade õppimine keeleõppes, kirjanduse lugemine, info otsimine, iseseisev ülesannete lahendamine, projektitöö, õppekäik või vaatlus. Refleksiooni ja planeerimisoskuste arendamiseks kasutatakse lühikesi eneseanalüüsi ülesandeid (näiteks mida ma tunnis õppisin, millist abi ma vajan vm) ning planeerimisülesandeid (näiteks edasiste tegevuste kavandamine, ajakava või tegevuskava koostamine vm). Õppetundide pikkused tunniplaanis on paaristundidena 80 min või üksiktunnina 40 min.
- (5) Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil, kas kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud õppeperioodil, samuti võib õpet läbi viia keskendudes teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde. Õppetunnid võivad toimuda nii koolis kui väljaspool kooli projektõppe, iseseisva õppe, ekskursiooni või õppekäiguna või virtuaalses keskkonnas.
- (6) Õpilase ja kooli vahelisel kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, kui see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi. Õpilase mitteformaalõppes või mõnes teises haridusasutuses läbitud õppe arvestamise eesmärk on toetada elukestva õppe põhimõtete rakendumist ning pakkuda igale õpilasele õpimotivatsiooni toetavaid valikuterohkeid õpivõimalusi.

8. Ainevaldkonnad ja õppeained

- (1) Vabaduse Kooli õppekava kohustuslikud õppeained ainevaldkonniti on:
- 1) keel ja kirjandus: eesti keel teise keelena (eesti keel ja kultuur), ukraina keel ja kultuur;
 - 2) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus ja liikumine;
 - 3) kunstained: muusika, kunst;
 - 4) loodusained: bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
 - 5) matemaatika: põhikoolis matemaatika, gümnaasiumis kitsas matemaatika ja lai matemaatika;
 - 6) sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
 - 7) põhikooli õppekavas tehnoloogia: käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
 - 8) võõrkeeled: inglise keel ning gümnaasiumis lisaks saksa keel, prantsuse keel, soome või hispaania keel või ukraina keel emakeelena;
- (2) Tõhusaks LAK-õppe ja keelekümluse rakendamiseks on kooli õppekavas suurendatud eesti keele õppe mahtu.
- (3) Õpilase lubatud nädalakoormus on võrreldes riikliku õppekorralduse alustega ületatud põhikooli 8. klassides. See on tingitud kooli eripärast ukraina keele ja kultuuri aine õpetamise tõttu.

9. Tunnijaotusplaani õppeaineti ja klassiti

Õppeainete nädalatundide arv PÕHIKOOLIS	8. kl	9. kl
Eesti keel ja kultuur	6	6
Ukraina keel ja kultuur	2*	2*
Inglise keel	3	3
Matemaatika	5	5
Bioloogia	2	2
Geograafia	2	2
Füüsika	2*	2*
Keemia	2	2*
Inimeseõpetus	1	
Ajalugu	1+1*	1+1*
Ühiskonnaõpetus		1
Muusika	1	1
Kunst	1	1
Tehnoloogia	2	1
Kehaline kasvatus	2	2
Kokku	33	32

*ukraina keeles

TUNNIJAOTUSPLAAN 2025/2026

Õppeainete kursuste arv GÜMNAASIUMIS	GÜMN kokku	10. kl	11. kl	12. kl
Eesti keel ja kultuur	18	6	6	6
Ukraina, saksa, prantsuse või soome keel	8	3	3*	2*
Inglise keel	9	3	3	3
Matemaatika	15	5	5	5
Bioloogia	4	2	2	
Geograafia	3		1	2
Füüsika	5	2/2*	2*	1*
Keemia	3		2*	1*
Inimeseõpetus	1			1
Ajalugu	6	2	1+1*	1+1*
Ühiskonnaõpetus	2			2
Muusika	3	2	1	
Kunst	2	2		
Kehaline kasvatus	5	2	2	1
Riigikaitse	2			2
Karjääriõpetus	2	1	1	
Uurimistöö alused	3		1*	2*
Valikaine I	3	1	1	1
Valikaine II	2	1	1	
Kokku	96	32	33	31

*ukraina keeles

10. Läbivad teemad ja lõiming

- Läbivad teemad aitavad luua seoseid erinevate õppeainete ning õpitu ja praktilise elu vahel. Läbivate teemade käsitlemine arendab õpilases elus toimetulekuks vajalikke väärtushinnanguid, hoiakuid ja teadmisi ning arusaama ümbritseva maailma võimaluste ja ka ohtude kohta.
- Läbivate teemade käsitus toimub õppekeskkonna, aineõppe teemade, põhikooli kolmanda kooliastme loovtöö ja gümnaasiumi uurimistöö, erinevate projektide ning klassiväliste tegevuste kaudu. Lõiming ehk seoste loomine toimub nii õppeainete siseselt, õppeainete ja ainevaldkondade vaheliselt, koolivälistes tegevustes jm.
- Peamised läbivad teemad on:
 - Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

Taotletakse õpilase arenemist isiksuseks, kes on valmis tegema teadlikke valikuid, elukestvalt õppima ja täitma erinevaid rolle muutuvast ühiskonnast;

- Keskkond ja jätkusuutlik areng

Õpilast suunatakse aru saama inimese sõltumisest loodusressurssidest, arutlema keskkonnaprobleemide üle, kujundama isiklikke keskkonnaprobleemide seisukohti, pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele, võtma vastutust jätkusuutliku arengu eest ning kasutama loodussäästlikke ja jätkusuutlikku arengut toetavaid tegutsemisviise;

- Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Eesmärgiks on kujundada õpilases tervikpilt ühiskonna toimimisest, analüüsida probleeme ning toetada õpilaste oma algatusi ja projekte. Õpilast suunatakse mõistma enda kui üksikisiku rolli ühiskonnas, omandama oskusi osaleda otsustamisprotsessides, tundma ja kaitsma enda ja teiste

õigusi, mõistma nendega kaasnevat vastutust ning suhtuma positiivselt ettevõtlusesse ja selles osalemisesse;

- Kultuuriline identiteet

Kooli mitmekultuuriline ja mitmekeelne keskkond ja tegevused toetavad õpilase kultuuriteadlikkust, erinevate kultuuride mõistmist ja sallivat suhtumist kultuurierinevustesse. Taotletakse, et õpilane väärtustab oma kultuuri, teiste kultuuride pärandit, kultuuridevahelisi suhteid ja omavahelist koostööd;

- Teabekeskkond ja meediakasutus

Taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes orienteerub nüüdisaegses teabekeskkonnas, oskab allikaid kasutada ja kriitiliselt hinnata, toimib turvaliselt ja vastutustundlikult ning tunnustab autorlust;

- Tehnoloogia ja innovatsioon

Taotletakse õpilase kujunemist uuendusmeelseks ning kiiresti muutuvast elu-, töö- ja õpikeskkonnas nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutavaks inimeseks;

- Tervis ja ohutus

Taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks inimeseks, kes järgib tervislikku eluviisi, käitub turvaliselt ning osaleb tervist edendava keskkonna kujundamises;

- Väärtused ja kõlblus

Kooli kasvatuse rõhuasetus on eetilisel käitumisel ja üldtunnustatud väärtushoiakute kujundamisel. Soovitava tulemusena järgib õpilane üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid nii koolis kui väljaspool kooli ning oskab leida lahendusi olukordades, kus neid eiratakse.

11. Hindamise korraldus

- (1) Hindamise eesmärk on innustada ja suunata õpilast sihikindlalt teadmisi omandama.
- (2) Õpitulemusi hindab aineõpetaja. Õppeperioodi esimeses tunnis tutvustab aineõpetaja õpilastele peamiseid läbitavaid teemasid, arvestuslikke töid, hindamise põhimõtteid ja kokkuvõtva hinde kujunemist.
- (3) Hindamise käigus õpilasele antav tagasiside võimaldab toetada tema individuaalset arengut, enesehinnangu kujunemist, õpilase püstitatud eesmärkide täitmist, annete märkamist ning juhib tähelepanu vajakajäämistele.
- (4) Kooli õppekavas on kirjeldatud hindamise, täiendavale õppele jätmise, järgmisse klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise tingimused. Hindamisest teavitamine on toodud kooli kodukorras.

12. Õpitulemuste hindamine

- (1) Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui õppeteema lõppedes.
- (2) Õpilasi hinnatakse viiepallisüsteemis:
 - 1) hinne „5“, „väga hea“ – saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral või ületavad neid;
 - 2) hinne „4“, „hea“ – saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

- 3) hinne „3“, „rahuldav“ – saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi edasisel õppimisel või edasises elus;
 - 4) hinne „2“, „puudulik“ – õpilase areng on taotletavate õpitulemuste osas toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
 - 5) hinne „1“, „nõrk“ – õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus, õpilase areng oodatud õpitulemuste osas puudub.
- (3) Hinne „5“, „4“ ja „3“ on positiivsed ning „2“ ja „1“ negatiivsed.
 - (4) Tagasisidet võib anda ka ilma või koos numbrilise hindeta, kas kujundavalt, punktide või sooritusprotsendiga. Ülesannete hindamisel võib kasutada hinnanguid „arvestatud“ – sooritatud õpitulemus (50–100%); „mittearvestatud“ – ebapiisav õpitulemus (0–49%).
 - (5) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegiga „5“ hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegiga „4“ 75–89%, hindegiga „3“ 50–74%, hindegiga „2“ 20–49% ning hindegiga „1“ 0–19%.
 - (6) Tagasiside täpsemaks eristamiseks võib hindekskaalas kasutada lisaks „+“ ja „-“ märke: „5+“ – 97–100% või sellest ületav tase; „5-“ – 94–96%; „4+“ – 85–89%; „4-“ – 80–84%; „3+“ – 67–74%; „3-“ – 58–66%; „2+“ – 50–57%; „2-“ – 20–49%; „1“ – 0–19%.
 - (7) Tegemata õpiülesanne võrdub hindegiga „nõrk“ ehk „1“.
 - (8) Hinnet on võimalik parandada kahe nädala jooksu ehk 14 päeva alates hinde väljapanekust.

13. Kujundav hindamine

- (1) Kujundav hindamine on õppe kestel toimuv õppijakeskne hindamine. Selle käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta õppekavas toodud üldpädevuste arengu ning ainekavas toodud valdkonnapädevuste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja tegevused. Seega keskendub kujundav hindamine eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.
- (2) Kujundava hindamise soovitatav tulemus on motiveerida õpilast võimetekohaselt õppima ning toetada iseseisva ja isemõtleva isiksuse kujunemist.
- (3) Kujundav hindamine võib olla nii suuline kui kirjalik, kasutusel koos numbrilise hindamisega või eraldi.
- (4) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja kohta. Õpilane kaasatakse nii enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada oskust eesmärgi seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida.
- (5) Õppepäeva kestel antakse õpilasele tagasisidet, et toetada tema käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (6) Kujundava hindamise ühe vahendina kasutatakse õpimappi, mis sisaldab õppimise päevikuna nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet.

14. Käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtted

- (1) Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud väärtushoiakute ja käitumistavade järgimine:
 - 1) hinne "5", „eeskujulik“ - õpilane täidab kooli kodukorra nõudeid ja üldtunnustatud käitumisreegleid eeskujulikult ja järjepidevalt;
 - 2) hinne "4", „hea“ - õpilane järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning täidab kooli kodukorra nõudeid;
 - 3) hinne "3", „rahuldav“ - õpilasel esineb eksimusi kodukorra nõuete ja üldtunnustatud käitumisreeglite järgimisel;
 - 4) hinne "2", „mitterahuldav“ - õpilane ei täida kooli kodukorra nõudeid, ei allu õpetaja nõudmistele ega järgi üldtunnustatud käitumisreegleid
- (2) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse:
 - 1) hinne "5", „eeskujulik“ - õpilane suhtub ülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib järjepidevalt ja viib alustatud töö lõpuni;
 - 2) hinne "4", „hea“ - õpilane on kohusetundlik, hoolas ning õpib võimetekohaselt;
 - 3) hinne "3", „rahuldav“ - õpilane ei ole piisavalt töökas ja järjekindel õppeülesannete täitmisel, ei õpi võimetekohaselt;
 - 4) hinne "2", „mitterahuldav“ - õpilase suhtumine on lohakas ja vastutustundetu

15. Õppe rõhuasetused põhikoolis

- (1) Põhikooli kolmandas kooliastmes toetatakse õpilase kujunemist iseseisvaks ja vastutustundlikuks ning oma huvisid ja võimeid tundvaks ühiskonnaliikmeteks.
- (2) Põhikooli kolmandas kooliastmes keskendutakse:
 - õpilase õpimotivatsiooni hoidmisele;
 - õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende kasutamisevõimaluste tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
 - erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollioskuse arendamisele;
 - pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
 - õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
 - õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.
- (3) Põhikoolis korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu loov ülesanne. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

16. Loovtöö läbiviimine põhikoolis

16.1 Loovtöö põhimõtted

- (1) Loovtöö sooritamise on õpilase põhikooli lõpetamise tingimuseks.
- (2) Loovtööde läbiviimise korraldamisel lähtub kool põhikooli riikliku õppekava põhimõtetest.
- (3) Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased.
- (4) Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.

- (5) Loovtööde läbiviimise protsessi eest vastutab õppejuht ning korraldamist koordineerib kooli poolt määratud loovtööde koordinaator, kes tagab vajaliku koostöö klassijuhatajate, õpilaste juhendajate ja teiste õpetajate vahel.
- (6) Klassijuhataja toetab oma klassi õpilasi teema ja juhendaja valikul, protsessi planeerimisel ning töö teostamisel.
- (7) Loovtöö juhendaja nõustab õpilast ülesande püstitamisel ja tegevusplaani koostamisel, annab suuniseid info leidmisel, jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele, täpsustab rühmatöös liikmete tööpanuse ning nõustab õpilast loovtöö esitluse ettevalmistamisel.

16.2 Loovtöö eesmärgid

- (1) Põhikooli III kooliastmes keskendutakse õppetöös pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele, huvide ja võimete arendamisele ning oma tulemuste hindamisele.
- (2) Loovtöö eesmärgid on:
 - toetada õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
 - pakkuda õpilasele tema huvidest lähtuvat ja võimetekohast eneseteostuse võimalust;
 - suurendada õpilase õpimotivatsiooni;
 - soodustada õpilase üldpädevuste arengut;
 - toetada õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid edasisteks õpinguteks

16.3 Loovtöö liigid

Loovtöö liigid on:

- (1) Lühiuurimus, mis on kirjalik töö, kus õpilane keskendub valitud uurimisprobleemile. Lühiuurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema kohta ning leida vastuseid teema olulistele küsimustele. Uurimus peab olema analüüsiva iseloomuga, oluline on autori probleemi püstitus, järeldused ja tõlgendused.
Lühiuurimus tuleb vormistada kooli poolt etteantud nõuete kohaselt (Lisa 2.1). Töö ülesehitus on järgmine: tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, töö põhiosa (peatükid ja alapeatükid), kokkuvõte (sealhulgas enesehinnang tööle), kasutatud allikad, lisad.
- (2) Loominguline projekt, mis on kindla eesmärgiga terviklik töö ning pakub õpilasele hea võimaluse oma ideede elluviimiseks, annab korraldamiskogemust, juhtimis- ja meeskonnatöökogemust.
Projekt teostatakse individuaalselt või grupidööna:
 - Projekt grupidööna võib olla näituse (fotod, plakatid, kunst) või ürituse korraldamine (spordivõistlus, viktoriin vm mängud jne), ühisteos koos esitusega (näidend, luulekava, *podcast*, tantsuesitus jm), tähtpäev või teemapäev (nt erinevate maade kultuuri ja omapära tutvustamine, rahvakalendri tähtpäevad jms).
 - Individuaalne projektitöö võib olla omalooming (kunsti- või käsitöö, kirjanduslik teos, luulekogu, video, muusikapala või laulu esitus jm), tunni läbiviimine (noorematele koolikaaslastele), õppematerjali koostamine vm.

16.4 Autoriõigus

- (1) Andmebaasidest, raamatutest, ajalehtedest, internetist jne leitud materjalide töös kasutamisel tuleb arvestada sellega, et nendel on autor. Töös kasutatud allikad on kohustuslik välja tuua ning kirjaliku lühiuurimuse puhul viidata kasutatud materjalidele lühiuurimuse näidises toodud standardi järgi.
- (2) Raamatutest ja artiklitest mahakirjutamine, veebilehtedelt materjali kopeerimine ja oma töösse kleepimine ning teise töö kasutamine enda omana, ilma viitamiseta, on plagiaat.

16.5 Loovtöö korraldamine

- (1) Loovtöö etapid on:
 - temaatika valimine;
 - juhendaja valimine;
 - töö planeerimine ja juhendajaga kinnitamine;
 - töö teostamine;
 - ettevalmistus töö esitlemiseks (slaidiesitlus);
 - töö suuline esitlemine ja eneseanalüüs koos slaidiesitlusega komisjonile (5-10 min)

16.6 Loovtöö hindamise korraldus

- (1) Loovtööde hindamiseks moodustatakse klassijuhatajatest ja juhendajatest vähemalt kolmeliikmeline komisjon.
- (2) Loovtöö esitlusele lubatakse õpilane, kelle töö on juhendaja poolt heaks kiidetud.
- (3) Komisjon annab loovtööle koondhinnangu. Rühmatöö puhul antakse hinnang iga liikme töö panusele.
- (4) Hinnang antakse:
 - töö sisule: töö vastavus teemale, seatud eesmärkide saavutamine, meetodite valik ja rakendus; terminite ja keele korrektne kasutamine, töö ülesehitus; omaloomingulise töö puhul hinnatakse teose ideed, originaalsust ja selle teostumist, samuti uute seoste loomise oskust ning kunstilist teostust;
 - loovtöö protsessile: õpilase algatusvõime ja initsiatiiv loovtöö teema valimisel, ajakava järgimine, kokkulepetest kinnipidamine, ideede rohkus, suhtlemisoskus;
 - loovtöö vormistamisele: lühiuurimuses teksti, jooniste, tabelite ja viitamise täpsusele, loogilisele ülesehitusele ning slaidiesitluses töö ülesehitusele (põhjendamine, tutvustus, kokkuvõttev eneseanalüüs) ja kujundatud slaidide korrektsusele;
 - loovtöö esitlemisele: kõne tempo, selgus, esitluse näitlikustamine, kontakt kuulajatega.
- (5) Loovtöid hinnatakse viiepallisüsteemis, kus hinne „5“ on „väga hea“, „4“ - „hea“, „3“ - „rahuldav“, „2“ - „puudulik“, „1“ - „nõrk“. Plagiaadi tuvastamisel on töö hindeks „1“. Loovtöö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele.

17. Õppe rõhuasetused gümnaasiumis

- (1) Gümnaasiumis keskendutakse sellele, et õpilane leiaks endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda edasine haridustee.
- (2) Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu:
 - õpilase iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
 - tõepärase enesehinnangu kujunemisele;
 - iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;

- edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
 - kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.
- (3) Gümnaasiumis teostab õpilane õpilasuurimuse või praktilise töö, mille eesmärgiks on õpilase loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine.

18. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja kooli pakutavate valikkursuste põhimõtted

- (1) Gümnaasiumis õpitakse kursusesüsteemis, kus 1 kursus on 35 õppetundi. Õpilase minimaalne õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust ehk see on väikseim õppemaht, mis on vajalik gümnaasiumi lõpetamiseks. Õppekoormuse hulka arvestatakse läbitud kursused: eristava hindamise korral kursused, mis on sooritatud hindele „3“, „4“ või „5“ või mitteeristavale hindele sooritatud kursused hindele „arvestatud“. Läbimata või negatiivsele tulemusele sooritatud kursusi läbitud kursuste hulka ei arvestata: eristava hindamise korral on need kursused, mida on hinnatud hinnetega „2“ ja „1“ ning mitteeristava hindamise korral hindegaga „mittearvestatud“.
- (2) Gümnaasiumi kursused jagunevad riiklikult ettenähtud kohustuslikeks kursusteks, kooli poolt valitud kursusteks ning õpilase poolt valitavateks valikkursusteks.
- (3) Vabalt valitavad valikkursused koostab ja valmistab kool ette koostöös õpetajatega lähtudes gümnaasiumis õppijate huvidest ja kooli eripärast. Õpilane valib ja läbib gümnaasiumi jooksul 5 valikkursust. Kool korraldab valikkursuse vähemalt 12 soovija olemasolul.
- (4) Kool võib õppeainete kursusi omavahel siduda, sealhulgas kohustuslikke ja valikkursusi.
- (5) Õppetööd kavandatakse ja viiakse läbi ka koostöös teiste koolide ja organisatsioonidega. Kool arvestab ja kannab üle õpilase poolt vabalt valitavaid valikkursusi ja õpinguid Eesti teistes õppeasutustes, mille hulgas on Tallinna Ülikool, Taltech, Edumus School, Tallinna Tehnikakõrgkool, Junior Achievement Eesti, Tallinna Saksa Kultuuriinstituut, Tallinna Muusika- ja Balletikool, Tartu Kunstikool, Prantsuse Kultuuriinstituut, Tallinna Kunstikool, Kood/Jõhvi jpt.

19. Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus gümnaasiumis

19.1 Uurimistöö põhimõtted

- (1) Uurimistöö on õpilase iseseisev töö õpetaja juhendamisel.
- (2) Uurimistööl on originaalne või aktuaalne idee. Uurimistöö käigus püstitab õpilane endale uurimisprobleemi ja lahendab selle.
- (3) Uurimistöö koosneb teoreetilisest osast ja uurimuslikust osast. Uurimuslik osa peab sisaldama õpilase oma seisukohti ja sisu. Uurimistöö võib olla kas teaduslik uurimistöö ehk õpilasuurimus või praktiline töö.
- (4) Uurimistöö sooritamine on gümnaasiumi üheks lõpetamise tingimuseks.

19.2 Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamine

- (1) Uurimistöö ettevalmistamine, kavandamine, läbiviimine ja kirjalik vormistamine toimub gümnaasiumi ajal juhendatud õppeprotsessis, kuid õpilane teostab uurimistöö iseseisvalt lähtudes kooli uurimistöö koostamise juhendist (lisa 3) ja uurimistöö läbiviimise ajakavast.
- (2) Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamise ajakava kehtestab kooli direktor käskkirjaga.

- (3) Uurimistööde läbiviimise protsessi eest vastutab õppejuht ning läbiviimise korraldajateks on kooli poolt määratud loovtööde koordinaatorid, kes tagavad vajaliku koostöö juhendajate ja õpilaste vahel ning nõustavad juhendajaid ja õpilasi uurimistöö protsessis.
- (4) Uurimistöö vastutav juhendaja on kooli töötaja. Lisaks kooli töötajale võib kaasata juhendajaid väljastpoolt kooli.
- (5) Uurimistöö juhendaja toetab õpilast teema ja ülesande püstitamisel ning tegevusplaani koostamisel, annab suuniseid info ja allikate leidmisel, jälgib töö valmimise protsessi, töö vastavust uurimistöö sisulistele ja vormistamise nõuetele ning esitab komisjonile kirjaliku hinnangu uurimistöö kohta.
- (6) Õpilasuurimuse ja praktilisel töö läbiviimisel võib olla üks või mitu õpilasautorit. Sellisel juhul peab panus uurimistöösse olema selgelt näidatud ja eristatav ning kõik autorid peavad osalema õpilasuurimuse või praktilise töö esitlemisel.
- (7) Uurimistööde teostamise ja vormistamisega seotud kulutused kannab töö autor või erandjuhul kool, kui selleks on eelnev kokkulepe.
- (8) Uurimistöid säilitatakse koolis 3 aastat.
- (9) Koolil on õigus uurimistöid ja nendega seotud materjale kasutada kooli tutvustamisel, õppematerjalina jm.

19.3 Uurimistöö eesmärgid ja etapid

- (1) Uurimistöö eesmärgiks on õpilase analüüsioskuse, loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine.
- (2) Eelduseks on, et uurimistöö protsessi käigus õpilase poolt omandatud oskused on rakendatavad edasises elus ja tegevustes gümnaasiumi lõpetamise järgselt.
- (3) Töö etapid on:
 - uuritava probleemi või loodava praktilise töö kohta taustinformatsiooni ja andmete kogumine ja analüüsimine;
 - teoreetiliste teadmiste praktiline rakendamine;
 - töö eesmärgi ja probleemile vastavate uurimisküsimuste sõnastamine ning sobiva meetodi ehk tegutsemisviisi ja analüüsivahendite valimine ja rakendamine;
 - tegevuse ajaline kavandamine ning planeerimine ja kavandatu järgimine;
 - teadusteksti koostamine;
 - oma tegevuse ja töö analüüsimine;
 - töö korrektne vormistamine;
 - võõrkeelse resümee koostamine;
 - kaitsekõne koostamine;
 - töö kaitsmine

19.4 Uurimistöö liigid

Õpilasuurimus

- (1) Õpilasuurimus on kirjalik töö, mis põhineb teaduslikul uurimisel. Õpilane püstitab endale uurimisprobleemi ja lahendab selle.
- (2) Õpilasuurimuses selgitab õpilane probleemivalikut, annab ülevaate uurimuse taustast, püstitab uurimisküsimused, põhjendab meetodi valikut, kajastab andmeid ja tõendusmaterjali kogumist, kirjeldab tulemusi ning esitab tulemuste analüüsi, järeldused ja kokkuvõtte, kasutatud allikate

loetelu ning resümee võõrkeeles.

- (3) Õpilasuurimusega loob õpilane iseseisvalt autentse, objektiivse ja süsteemse töö, milles on tõendatavad, loogiliselt mõtestatud ja selgitatud uurimuse tulemused.
- (4) Õpilasuurimus näitab õpilase oskust iseseisvalt mõelda ja oma tegevusi kavandada, esitada selgitusi ja põhjendusi tuginedes teaduslikele allikatele ning leida oma uurimismeetodit kasutades vastused enda uurimisprobleemile.

Praktiline töö

- (1) Praktiline töö annab õpilasele väljundi loominguliseks eneseteostuseks ning oma võimete, algatusvõime ja ettevõtlikkuse arendamiseks.
- (2) Praktiline töö on loodud teos, õpilasfirma või muu projekt ning selle kirjalik kokkuvõte, mis annab ülevaate praktilise töö teemast, tehnikatest ja materjalidest, ajaloost ja eelnevatest analoogilistest töödest, kirjeldab töö eesmärki, tööprotsessi ja tulemust ning esitab järeldused ja kokkuvõtte, kasutatud allikate loetelu ning resümee võõrkeeles.
- (3) Praktiliste tööde liigitus:
 - **Loomingulised tööd:** etenduse lavastamine; kontserdikava ettevalmistamine ja selle esitamine; kirjandus- või kunstiteose, filmi, heliplaadi vm loomine;
 - **Üritused:** konverentsi, konkursi, kontserdi, näituse, õppekäigu vm korraldamine;
 - **Õppematerjalid:** eksami/olümpiaadi kordamisülesannete kogumiku koostamine; veebipõhise õppekeskkonna loomine; õppevahendite valmistamine (muusikainstrumendid, geomeetriliste kujundite mudelite komplekt, näitlikud tabelid jm);
 - **Õpilasfirma:** toote või teenuse idee leidmine, turu-uuring (küsitlused, internetiuuring jms), äriplaani koostamine (sh SWOT-analüüs, kasumiplaan, bilansiproгноos, ajaplaan), õpilasfirma loomine, tegutsemine ja juhtimine; toote müük või teenuse osutamine; raamatupidamine; õpilasfirma lõpetamine, lõpparuande koostamine; õpilasfirma esitlus hindamiskomisjonile. Õpilasfirma loomise ja tegevuse protsessis osaleb 3-5 liikmeline õpilaste grupp.

19.5 Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamine

- (1) Enne töö kaitsmist peab õpilane läbima kursuse "uurimistöö alused", ning osalema töö eelkaitsmisel, mis toimub kooli poolt määratud päeval. Lisaks peaks juhendaja tööd kontrollima ja kinnitama, et see on lubatud kaitsmisele.
- (2) Õpilasuurimuse ja praktilise töö hindamiseks on eelnevalt läbi viidud töö retsenseerimine ja kaitsmine.
- (3) Hinnatakse uurimistööga arendatavate oskuste saavutamist:
 - (a) sisu, sealhulgas uurimistöö vastavust teemale, seatud eesmärkide saavutamist, meetodite valikut ja rakendatust;
 - (b) vormi ja eneseväljendusoskust, sealhulgas refereerimise ja uurimusliku ning praktilise osa tasakaalu, töö liigendatust, vormistamisnõuete täitmist, tööd allikatega ning keelelist korrektsust
- (4) Hindamisel võetakse arvesse juhendaja hinnangut õpilase tegevusele õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamisel. Tööd hindab eksamikomisjon, kuhu kuuluvad retsensent, juhendaja, kooli poolt määratud liige või liikmed ning komisjoni esimees.
- (5) Eksamihinne kujuneb retsensendi hinde, juhendaja hinde ning komisjoni hinde alusel. Tööd hinnatakse viiepallisüsteemis ning sooritatuks loetakse töö, mis on saanud hindeks vähemalt „3“. Komisjon võib hinnet mõjuvatel põhjustel tõsta või langetada.

- (6) Tehisrakendusi, nagu näiteks Chat GPT, on soovitatav kasutada ainult ideede genereerimiseks ja mõtlemise harjutamiseks, kuna nende kasutamisel peab õpilane arvestama, et tekstirobotid on üldistamisvõimega ega loo loomingulist ega uut sisu. Tekstiroboti koostatud teksti hindamiseks peavad olema kasutajal endal teemast piisavad teadmised, et kontrollida materjali kvaliteeti ja asjakohasust. Kui õpilasel puuduvad selleks pädevused, on mõistlik Chat GPT-d ja muid tehisrakendusi mitte kasutada.
- (7) Teiste autorite loodud materjale ei tohi kasutada ilma viitamata, vastasel juhul on tegemist loomevarguse ehk plagiaadiga. Sellisel juhul on töö hindeks „1“.
- (8) Kui õpilasuurimust või praktilist tööd on hinnatud mitterahuldava hindega, antakse õpilasele võimalus korduvaks õpilasuurimuse või praktilise töö ettevalmistamiseks ja kaitsmiseks.

20. Kokkuvõttev hindamine ja järgmisse klassi üleviimine põhikoolis

- (1) Põhikooli III kooliastmes hinnatakse õppeperioodi vältel saadud õpitulemusi kokkuvõtvalt trimestrihinnetega, mille alusel pannakse õppeaasta lõpus välja aastahinne.
- (2) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik” või „nõrk” või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines vajadusel individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (parandusõpe jm), et aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (3) Trimestrihinnete alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama.
- (4) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanemisel hindamata trimestrit hindega „nõrk”.
- (5) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk”.
- (6) Õpilase täiendavale õppetööle jätmise ja järgmisse klassi üleviimise otsustab õppenõukogu enne viimase õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel vajalikud õppeülesanded, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.
- (7) Õppenõukogu põhjendatud ja kaalutletud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära osapoolte arvamused.
- (8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk”. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- (9) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja hiljemalt 1. juuniks, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

21. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumis

- (1) Õpilase õpitulemusi hinnatakse kokkuvõtvalt kursusehinnetega viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemis.
- (2) Valikkursuste ja ülesannete hindamisel võib kasutada hinnanguid „arvestatud” – sooritatud õpitulemus (50–100%); „mittearvestatud” – ebapiisav õpitulemus (0–49%).

22. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetanuks loetakse õpilane, kes on omandanud põhikooli õpitulemused, kelle õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad” või „arvestatud”, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ja ühe eksami omal valikul.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õppekava kõiki õpitulemusi omandamata õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kaks lõpueksamit sooritatud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- (3) Õpilase võib lugeda põhikooli lõpetanuks ka siis, kui õpilane ei ole omandanud õppekava õpitulemusi täies mahus ja tal on:
 - 1) kuni kahes õppeaines „nõrk” või „puudulik” viimane aastahinne;
 - 2) ühes õppeaines „nõrk” või „puudulik” aastahinne ning kes on ühe lõpueksami sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest. „Nõrk” või „puudulik” aastahinne ja sooritus alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest lõpueksamil ei tohi olla samas õppeaines;
 - 3) kolm lõpueksamit sooritatud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.Otsus tehakse õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ning õppenõukogu otsusega.
- (4) Välisriigist saabunud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eesti põhikoolis õppinud kuni kolm õppeaastat ja kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib sooritada eesti keele teise keelena eksami koolieksamina.
- (5) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud põhikooli lõpetamiseks taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus ja lõpueksamite sooritamine eritingimustel.
- (6) Põhikooli lõpetajale väljastab kool põhikooli lõputunnistuse.

23. Gümnaasiumi lõpetamine

- (1) Gümnaasiumi lõpetab õpilane, kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või arvestatud. Kooli lõpetamiseks tuleb sooritada rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksam, õpilasuurimus või praktiline töö ning sooritada riigieksamid eesti keeles (teise keelena), matemaatikas (kitsas või lai matemaatika) ja võõrkeeles (inglise keel).
- (2) Riigieksam on sooritatud, kui saavutatud on vähemalt üks protsent maksimaalsest tulemusest. Riigieksam on sooritatud rahuldavalt, kui saavutatud on vähemalt 20 protsenti maksimaalsest tulemusest.

- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus.
- (4) Gümnaasiumi lõpetamise tingimused täitnud õpilasele väljastab kool gümnaasiumi lõputunnistuse.

24. Õpilase arengu toetamine

- (1) Vabaduse Kool järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning toetab kõigi õpilaste sotsiaalset kaasatust kooliellu ja -tegevustesse.
- (2) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse õpilasega vähemalt üks kord õppeaastas arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja koolikohustusliku õpilase vanem.
- (3) Õpilase ajutise mahajäämuse, õpilüünkade või muudel juhtudel rakendab kool õpilase toetamiseks ainealaseid konsultatsioone, individuaalset õpiabi ja teisi tugimeetmeid.
- (4) Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate ja tugispetsialistide koostöös. Kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitatakse sellest lapsevanemat ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkonna spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid. Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut ning koostöös tugispetsialistidega kohandavad vajaduse korral õpet õpilase individuaalsete võimete ja vajaduste järgi.
- (5) Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.
- (6) Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhtudel, kui:
 - 1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
 - 2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
 - 3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
 - 4) koolivälise nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.
- (7) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.

25. Arenguveestluste läbiviimise kord

25.1 Õpilase arengu toetamine

- (1) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse õpilasega koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku õpilase edasises õppes ja arengu eesmärkides.

- (2) Regulaarne arenguvestlus õpilasega viiakse läbi kord õppeaastas kooli üldtööplaanis määratud ajavahemikul. Vajadusel võib arenguvestlus toimuda sagedamini, näiteks tugimeetmete rakendamise korral.

25.2 Arenguvestluse eesmärgid

- (1) Arenguvestluse eesmärgiks on õpilase seisukohalt tema arengu toetamine kodu ja kooli vahelises koostöös.
- (2) Kooli seisukohalt on arenguvestluse eesmärgiks õppekavas märgitud üld- ja ainealaste pädevuste saavutamine.
- (3) Arenguvestluse sisulised eesmärgid on:
- aidata õpilasel analüüsida ning hinnata oma edusamme, õpitulemusi ja käitumist ning suunata õpilast ise oma tegevusi kavandama;
 - aidata õpilasel seada järgmiseks õppeperioodiks eesmärgid;
 - toetada õpilase tõese enesehinnangu ja väärikustunde kujunemist;
 - ennetada tekkida võivaid probleeme lapse käitumises, õppimises ja arengus;
 - nõustada ja aidata õpilast ning lapsevanemaid õppimise, õpetamise ja kasvatamise valdkondades;
 - õpetada last ise vastutama ja oma õppetööd jälgima;
 - suunata õpilast üha julgemini eesmärke püstitama ja neid saavutama;
 - aidata õpilast edasise haridustee planeerimisel;
 - saada vastastikust tagasisidet lapse arengu toetamiseks;
 - luua ja hoida häid suhteid kooli, õpilaste ning vanemate vahel;
 - teha kokkulepped õpilase arengu toetamiseks

25.3 Arenguvestluse läbiviimine

- (1) Arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja vanem.
- (2) Enne arenguvestluse toimumist täidab õpilane kooli poolt ettevalmistatud eneseanalüüsi ankeedi paber kandjal ja esitab selle klassijuhatajale. Lapsevanem täidab enne arenguvestlusele tulekut arenguvestluse küsimustiku kooli õppeinfosüsteemis Stuudium.
- (3) Arenguvestlus toimub koolis ja vestluse viib läbi klassijuhataja.
- (4) Arenguvestluse käigus tehakse kokkulepped edasiseks arenguks. Kokkuvõtte vestlusest lisab klassijuhataja Stuudiumisse.

26. Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

26.1 Kaasava hariduse rakendamise põhimõtted

- (1) Rakendatakse varajase märkamise ja sekkumise põhimõtteid.
- (2) Igale õpilasele pakutakse tema võimetele ja vajadustele vastavat hariduskorraldust.
- (3) Vabaduse Kooli kaasav haridus ja õpilastele osutatavad teenused põhinevad kolmetasandilisel mudelil *Multy-Tiered of Support* (MTSS). MTSS jaguneb:
 - Ülekooliline tasand (teaduspõhised meetodikad ja nende rakendamine);
 - Sihtrühma tasand (erinevad gupitegevused);
 - Individaalne tasand (meetmed ja tegevused).

26.2 Hariduslikud erivajadused

- (1) Kooli poolt tagatakse süsteemne ja igakülgne abi õpilasele, kelle andekus või õppetöös mahajäämus toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus.
- (2) Andekas õpilane on õpilane, kellel on kõrgem intellektuaalsus, loomingulisus või võimekus mõnes kindlas valdkonnas. Õpilasele koostatakse tema võimetest lähtuv individaalne õppekava.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kellel on tekkinud õpiraskus seoses tervises seisundist, puudest, käitumis- või tundeluhäirest, pikemaajalisest koolist eemalviibimisest, õppekeele ebapiisavast valdamisest või muudest asjaoludest.
- (4) Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutatakse pedagoogilist-psühholoogilist hindamist, õpilase või pere vestlust, õpilase vaatlust erinevates tingimustes, tema kasvukeskkonda, meditsiinilisi, logopeedilisi jm uuringuid.
- (5) Protsessi kaasatakse õpilane, lapsevanem, klassijuhataja või rühmajuhendaja või mentor, aineõpetaja, tugispetsialistid, tugiteenuste juht ning vajaduspõhiselt teised juhtkonna või koolimeeskonna liikmed.

26.3 Tugiteenused

- (1) Tugisüsteem koosneb erinevate spetsialistide koostöövõrgustikust, mille eesmärgiks on toetada õpilaste arengut ning tegeleda süvisi õpierinevustega gruppidega ning toetada nende õpilaste arengut, võimetekohast õppimist ning sotsiaalseid ja toimetulekuks vajalikke oskusi.
- (2) Tugimeeskonda kuuluvad tugiteenuste juht, sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog, õppenõustaja, õpiabi õpetaja, õpetajate nõustaja.
- (3) Tugimeeskonna ülesanded:
 - Toevajaduse väljaselgitamine;
 - Üld-, tõhustatud ja eritoe õpilaste kaardistamine;
 - Nõustamine ja suunamine;
 - Õppimist toetavate abirühmade planeerimine ja korraldamine;
 - Koolitöötajate toetamine ja nõustamine (aineõpetajad, klassijuhatajad jt)
- (4) Õpilaste teenuse vajaduse väljaselgitamine toimub õppeaasta alguses. Õpilase teenuse algus on üldjuhul oktoobrist ja sellest teavitatakse lapsevanemat.
- (5) Tugimeeskonna töövormiks on koosolekud, juhtumiarutelud ja ümarlauad vajalike osapooltega.

26.4 Individuaalne õppekava ja käitumise tugikava

- (1) Individuaalne õppekava (IÕK) on õpierinevustega õpilaste jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. IÕK koostatakse õpilasele, kellel on eriline andekus, õpi- või käitumiskahetsus, terviserike, puue või pikemaajalisem õppetööst eemalviibimine vm. IÕK võib koostada igale riikliku õppekava järgi õppivale õpilasele. Individuaalsed õppekavad kinnitatakse oktoobriks.
- (2) Käitumise tugikava (KÕK) on käitumiskahetsustega lapse toetamiseks igapäevases õpikeskkonnas.
- (3) Igal individuaalsel õppekaval ja käitumise tugikaval on määratud tugimeeskonnast haldaja. Haldaja märgitakse õppeinfokeskkonnas Stuudium.
- (4) IÕK ja KÕK juhtumite lahendamine, arendustegevused ja koostöö toimub meeskonnatöona.

27. Õpilaste ja vanemate teavitamise korraldus

- (1) Kool tagab õpilasele ja vanemale võimaluse saada infot koolielu ja õppekorralduse kohta. Kooli õppekava, tunniplaan, huvialaringid, aineõpetajate konsultatsiooniajad, tugiteenuste nõustamise ajad, uudised ja muu koolikorralduslik info on kättesaadav kooli kodulehel.
- (2) Kooli e-päeviku ja e-posti kaudu saavad õpilane ja vanem teavet õppetegevuste, õppesisu, koduste ülesannete, puudumiste ning õpitulemuste kohta.
- (3) Üritusi ja sündmusi kajastatakse kooli sotsiaalmeediakanalites.
- (4) Vähemalt kord aastas korraldab kool õpilastele ja vanematele õppekorraldust ja koolielu puudutavaid infokoosolekuid.

28. Karjääriõppe korraldus

- (1) Kool teavitab õpilasi edasiõppimisvõimalustest ja tööturu suundumustest ning tagab õpilastele karjäärinfo ja -nõustamise kättesaadavuse.
- (2) Õpilase karjäärivalikute ja edasiõppimise toetamiseks korraldab kool erinevate koostööpartneritega karjäärinõustamist ja karjääripäevi, õppekäike ja töövarjupäevi, mille käigus on õpilastel võimalus reaalses töökeskkonnas tutvuda erinevate ametitega, ettevõtete või asutuste struktuuriga ning jälgida ja kogeda tööprotsesse.

29. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- (1) Õpetajate töö ja koostöö toimub lähtudes kooli arengu ja õppekava eesmärkidest. Igal õpetajal ja kooli töötajal on võimalik osaleda kooli arengut puudutavate teemade püstitamises, aruteludes ja otsuste langetamises.
- (2) Õpetajate sisulise koostöö eesmärk on jagada omavahel kogemusi, arendada metoodikat, õppematerjale ja ainekavu, rakendada lõimingut, korraldada sündmusi ja projektõpet. Koostöö toimub aineseksioonides ja teiste aineseksioonidega koostöös, samuti erinevates õpiringides (LAK-õppe õpiring, ennastjuhtiva õppija õpiring jt), lisaks on koolis ühine koostööaeg, et soodustada koostöö tegemist erinevate aineõpetajate vahel, töögruppides, klassi või lennu põhiselt või muul viisil.

Ainevaldkonna tööd koordineerib juhtõpetaja. Koostöö tõhustamiseks kuulub iga ainevaldkonna töögruppi juhtkonna liige-mentor.

- (3) Õppe ja kasvatuse analüüsimine ja hindamine ning õppe- ja kasvatusalaste otsuste tegemine toimub kooli õppenõukogus, mille liikmeteks on kooli direktor, õppejuhid, õpetajad, tugispetsialistid ja teised direktori nimetatud isikud. Õppenõukogu tegevusse kaasatakse õpilasesinduse soovil ka õpilasesinduse esindaja.

30. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine on pidev protsess. Kooli õppekava koostamises ja arendamises osalevad õpetajad, õpilased õpilasesinduse ning erinevates küsitlustes tagasiside andmise kaudu, õpilaste vanemad hoolekogu ja kogukonna kaudu.
- (2) Kooli õppekava kehtestab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

LISAD

Lisa 1. Põhikooli ainevaldkondade õppeainete ainekavad

Lisa 2. Gümnaasiumi kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad

Lisa 3. Arenguveestluse ankeet ja küsimused

Lisa 4. Uurimistöö koostamise juhend